

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Економіки та менеджменту
(назва факультету)
Кафедра Економіки та фінансів
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Галина Ціх

« 30 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРОШІ І КРЕДИТ

	<small>назва дисципліни</small>
галузь знань	<u>07 "Управління та адміністрування"</u> <small>(шифр і назва галузі знань)</small>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <small>(назва)</small>
спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> <small>(шифр і назва)</small>
освітня програма	<u>« Фінанси, банківська справа та страхування »</u> <small>(назва)</small>
спеціалізація	<u></u> <small>(назва)</small>
вид дисципліни	<u>обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки</u> <small>(обов'язкова / вибіркова)</small>

Робоча програма з навчальної дисципліни

«Гроші і кредит»

(назва дисципліни)

для студентів

факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробник:

Доцент кафедри економіки та фінансів,
кандидат економічних наук, доцент

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Тетяна ВИННИК

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена
на засіданні кафедри економіки та фінансів

(назва)

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1
Завідувач кафедри

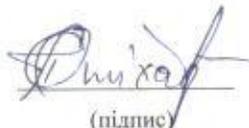

(підпис)

Олена ПАНУХНИК

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
факультету економіки та менеджменту

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2
Секретар НМК

(підпис)

Оксана ПОТІХА

(ім'я та прізвище)

Робоча програма погоджена:

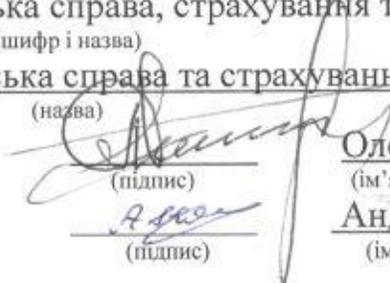
Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(шифр і назва)

освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

(підпис)

Олена ПАНУХНИК

(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій КРУПКА

(ім'я та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	6 /180	6 /180
Аудиторні заняття, год.	72	18
Самостійна робота, год.	108	162
Аудиторні заняття:		
лекції, год.	36	10
лабораторні заняття, год.	–	–
практичні заняття, год.	36	8
семінарські заняття, год.	–	–
Самостійна робота:		
підготовка до лабораторних (практичних семінарських) занять	36	8
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	–	82
виконання контрольних завдань	–	–
виконання індивідуальних завдань	16	16
виконання курсових проектів (робіт)	–	–
підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	54	54
Залік	2	2

Частка годин самостійної роботи студента:

денна форма навчання – 60 %;

заочна (дистанційна) форма навчання – 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є формування базових знань з теорії грошей і кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики і розвитку банківської справи.

2.2. Завдання навчальної дисципліни «Фінанси»:

оволодіння студентами базовими знаннями з теорії і практики використання грошей, а також їх впливу на процес відтворення в умовах ринкової економіки;

опанування методів аналізу й оцінки грошової і фінансово-кредитної політики в сучасних умовах.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

загальних:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

спеціальних (фахових):

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Сутність та функції грошей. 1. Генезис і сутність грошей. 2. Форми грошей та їх еволюція. 3. Функції грошей. 4. Якісні властивості грошей.	2	1
2	Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує. 1. Поняття та структура грошового обороту. 2. Маса грошей в обороті та показники її виміру. 3. Швидкість обігу грошей та закон грошового обігу.	2	1
3	Тема 3. Грошовий ринок. 1. Сутність та структура грошового ринку. 2. Інституційна модель грошового ринку 3. Попит на ринку грошей 4.Пропозиція грошей 5. Рівновага на ринку грошей	2	—
4	Тема 4. Грошові системи 1. Сутність, призначення та структура грошової системи. 2. Види грошових систем та їх еволюція. 3. Методи прямого та опосередкованого грошового регулювання грошового обороту і грошового ринку. 4. Платіжні системи. 5. Грошово-кредитна політика.	2	—
5	Тема 5. Інфляція та грошові реформи. 1. Сутність та закономірності розвитку інфляції. 2. Причини, економічні та соціальні наслідки інфляції. 3. Державне регулювання інфляції. 4. Сутність та види грошових реформ.	2	1
6	Тема 6. Валютний ринок та валютні системи. 1. Сутність валюти та валютних відносин. 2. Валютний ринок та види операцій на валютному ринку. 3. Валютний курс. 4. Валютні системи та валютне регулювання. 5. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.	2	1
7	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та монетарна політика. 1. Пропозиція грошей та структура грошової бази. 2. Грошово-кредитний мультиплікатор та вплив центрального і комерційних банків на його рівень. 3. Вплив небанківських інституцій на грошовий мультиплікатор. 4. Узагальнення процесу формування пропозиції грошей та роль грошово-кредитної політики.	2	1

8	<p>Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусії щодо нейтральності грошей у процесі відтворення. 2. Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку. 3. Моделі впливу пропозиції грошей на економіку в короткостроковому періоді. 4. Моделі впливу пропозиції грошей на економіку в довгостроковому періоді. 5. Дискусії про роль грошей та практика регулювання пропозиції грошей 	2	1
9	<p>Тема 9. Теорії грошей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Металістична теорія грошей. 2. Номіналістична теорія грошей. 3. Підходи класиків політичної економії до аналізу грошей. 4. Погляди К. Маркса на походження та сутність грошей. 	2	1
10	<p>Тема 10. Сутність та функції кредиту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та загальні передумови виникнення кредиту. 2. Функції кредиту. 3. Стадії та закономірності руху кредиту. 4. Принципи кредитування. 	2	—
11	<p>Тема 11. Форми, види та роль кредиту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація та види кредиту. 2. Економічні межі кредиту. 3. Роль кредиту в розвитку економіки. 4. Теоретичні основи процента. 	2	1
12-13	<p>Тема 12. Фінансові посередники грошового ринку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. 2. Призначення та класифікація банків. 3. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання. 4. Роль ризику у банківській діяльності. Види банківських ризиків. 5. Стабільність банків і механізм її забезпечення. 6. Небанківські фінансові інституції. 	2	1
14	<p>Тема 13. Центральні банки в системі монетарного управління та банківського регулювання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення та основи організації центрального банку. 2. Функції центрального банку. 3. Грошово-кредитна політика центральних банків. 4. Місце центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду. 	2	
15	<p>Тема 14. Інструменти грошово-кредитної та валютної політики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики. 2. Політика обов'язкових резервних вимог. 3. Політика рефінансування. 4. Процентна політика. 5. Політика операцій на відкритому ринку. 6. Сутність валютної політики, валютного регулювання і валютного контролю. Інструменти валютної політики. 	2	1
16	<p>Тема 15. Фінансова стабільність банківської системи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, види та наслідки банківських криз. 2. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в 	2	

	банках. 3. Рейтингова оцінка діяльності банку CAMELSO. 4. Міжнародні принципи забезпечення фінансової стабільності банківської системи. 5. Методи оцінки та управління фінансовою безпекою банківської системи України. 6. Гарантування банківських вкладів.		-
17	Тема 16. Державне регулювання банківської системи. 1. Необхідність та цілі регулювання банківської діяльності. 2. Регулювання діяльності банку на етапі створення та державної реєстрації. 3. Регулювання діяльності комерційних банків за допомогою економічних нормативів. 4. Банківський нагляд, його завдання та принципи організації.	2	-
18	Тема 17. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною. 1. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. 2. Світовий банк. 3. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. 4. Європейський банк реконструкції та розвитку. 5. Банк міжнародних розрахунків.	2	-
Усього годин		36	10

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Сутність та функції грошей	2	1
2	Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує	2	
3	Тема 3. Грошовий ринок	2	1
4	Тема 4. Грошові системи	2	1
5	Тема 5. Інфляція та грошові реформи	2	
6	Тема 6. Валютний ринок та валютні системи	2	1
7	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та монетарна політика	4	1
8	Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці	2	
9	Тема 9. Теорії грошей	2	
10	Тема 10. Сутність та функції кредиту	2	
11	Тема 11. Форми, види та роль кредиту	2	
12	Тема 12. Фінансові посередники грошового ринку	2	
13	Тема 13. Центральні банки в системі монетарного управління та банківського регулювання	2	
14	Тема 14. Інструменти грошово-кредитної та валютної політики	2	1
15	Тема 15. Фінансова стабільність банківської системи	2	1
16	Тема 16. Державне регулювання банківської системи	2	1
17	Тема 17. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	2	
Усього годин		36	8

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФ Н	ЗФ Н
1	Підготовка до лабораторних (практичних, семінарських) занять	36	8
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	–	82
3	<p>Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Монети в давнину. 2. Роль золота в постіндустріальній економіці 3. Стан та перспективи використання електронних грошей в Україні. 4. Еволюція форм та видів грошей в Україні у ХІХ-ХХ сторіччі. 5. Особливості грошового обороту в Україні. 6. Грошова маса в Україні та її особливості. 7. Закон грошового обігу і механізм його реалізації при різних грошових системах. 8. Сучасні інструменти ринку грошей. 9. Сучасні інструменти ринку капіталу. 10. Грошова система Київської Русі. 11. Грошова система СРСР. 12. Грошова система сучасної України. 13. Грошові системи промислово розвинутих країн (на прикладі однієї з країн). 14. Особливості інфляції в Україні в 1993-94 р.р. 15. Грошові реформи в умовах “шокової терапії”. 16. Теоретико-концептуальні основи таргетування інфляції. 17. Особливості формування валютної системи України. 18. Валютна політика: основні етапи та особливості її реалізації в Україні. 19. Світова та міжнародна валютні системи. 20. Міжнародні ринки грошей та капіталів. 21. Вітчизняна політика «дешевої грошей» в період 2004-2008 р.р. 22. Проблема монетизації вітчизняної економіки 23. Кон’юнктурна теорія цінності грошей М. І. Тугана-Барановського 24. Роль кредиту у розширеному відтворенні. 25. Кредит і інтенсифікація виробництва. 26. Кредит і збалансованість економіки в умовах ринку. 27. Кредит як інструмент регулювання грошового обігу. 28. Роль кредиту у скороченні суспільних витрат обігу. 29. Роль кредиту у розвитку міжнародних економічних відносин. 30. Механізми кредитування економіки в умовах трансформаційних перетворень 31. Цінова політика банків України за процентними операціями: стан, ефективність, чинники впливу 32. Сучасне банківництво – запорука ефективного розвитку економіки України 33. Методологічні аспекти дослідження сутності банківських установ як фінансових посередників 	16	16

	<p>34. Капіталізація як провідна компонента підвищення конкурентоспроможності банківської системи.</p> <p>35. Становлення та розвиток банківської системи України в контексті присутності іноземного капіталу.</p> <p>36. Вплив глобалізації на механізм та характер банківської діяльності.</p> <p>37. Діяльність інвестиційних банків в Україні: проблеми та перспективи розвитку.</p> <p>38. Особливості банківського регулювання та нагляду в країнах з перехідною економікою.</p> <p>39. Національні особливості застосування інструментів грошово-кредитної політики.</p> <p>40. Механізм реалізації валютної політики на національному рівні.</p> <p>41. Особливості управління кредитним ризиком комерційних банків в Україні.</p> <p>42. Вітчизняна практика застосування стратегій антикризового управління комерційним банком.</p> <p>43. Особливості реалізації принципів банківського нагляду за Базелем III в Україні.</p> <p>44. Контроль НБУ за діяльністю іноземних банків в Україні.</p> <p>45. Діяльність міжнародного валютного фонду в Україні.</p> <p>46. Діяльність світового банку в Україні.</p>		
4	Підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	54	54
5	Залік	2	2
Усього годин		108	162

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		25	100	
20	20		20	15				
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція 1	Пр.зан. №1	2	Лекція 11	Пр.зан. №11	2			
Лекція 2	Пр.зан. №2	2	Лекція 12	Пр.зан. №12	2	Практичне завдання	15	
Лекція 3	Пр.зан. №3	2	Лекція 13	Пр.зан. №13	2			
Лекція 4	Пр.зан. №4	2	Лекція 14	Пр.зан. №14	2			
Лекція 5	Пр.зан. №5	2	Лекція 15	Пр.зан. №15	2			
Лекція 6	Пр.зан. №6	2	Лекція 16	Пр.зан. №16	2			
Лекція 7	Пр.зан. №7-8	3	Лекція 17	Пр.зан. №17	2			
Лекція 8	Пр.зан. №9	2	Лекція 18	Пр.зан. №18	2			
Лекція 9-10	Пр.зан. №10	2						

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Винник Т.М. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 194 с.
2. Методичні вказівки для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Винник Т.М. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 70 с.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Гроші і кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Винник Т.М. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 18 с.

6. Рекомендована література

Базова література

1. Белова І. В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 147 с.
2. Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с.
3. Гроші та кредит : навчальний посібник / С. П. Стеценко та ін. Київ : КНУБА, 2024. 228 с.
4. Дученко М. М., Єрешко Ю. О., Шевчук О. А. Гроші та кредит: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с.
- Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с.
5. Зайцев, О. В. Основи фінансового інструментарію: підручник. Київ: Ліра-К, 2019. 406 с.
6. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
- Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник. 3-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
7. Коренюк П. І., Коренюк Л. В., Левандівський О. Т. Гроші і кредит: навчальний посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2019. 402 с.
8. Коць О. О., Ільчук П. Г. Монетарна політика: навчальний посібник. Львів : Новий Світ, 2021. 164 с.
9. Круш, П. В., Клименко О. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навчальний

посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 288 с.

10. Монетарні важелі стимулювання розвитку економіки України: глобальні виміри та національні інтереси: монографія / за ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 300 с.

11. Світлична В. Ю. Гроші і кредит: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

12. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник для студенті ВНЗ. Київ: Кондор, 2019. 592 с.

13. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Жилиякова О. В. та ін. Гроші та кредит: навчальний посібник. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.

14. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 415 с.

15. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с

Додаткова література

1. Гроші і кредит: в схемах та таблицях : навчальний посібник / К.Ф.

Черкашина, Л.Ю. Сисоєва. Київ ЦП «КОМПРИНТ», 2013. 214 с.

2. Гроші та кредит: навч. посібник / І.В. Алексеєв, М.К. Бондарчук. Львів : Видавнство Львівської політехніки, 2017. 216 с.

3. Гроші та кредит: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Т.О. Ставерська, І.Л. Шевчук, І.С. Андрющенко. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2015. 88 с

4. Дзюблюк О. В. Банківські платіжні картки як головна форма сучасних грошових відносин і основа грошового обігу. Економічний аналіз. 2024. Том 34. №1. С. 152-164.

5. Дзюблюк О. В. Еволюція ролі золота у сучасній монетарній системі. Банківська справа. 2020. №1. С. 3-26.

6. Дзюблюк О. В. Ефективність режиму інфляційного таргетування як основи монетарної політики в умовах кризових явищ в економіці. Вісник економіки. 2021. №3. с. 20-40.

7. Дзюблюк О. В. Зростання ролі грошово-кредитної політики у регулюванні економічних процесів в умовах пандемічної кризи. Банківська справа. 2021. №1. с. 3-26.

8. Наумов А. Ф. Гроші та кредит : в Україні і міжнародній економіці (теорія, практика): навчальний посібник. Миколаїв : В.Д. Швець, 2013. 295 с.

9. Шаров О. М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоекономічного поширення грошових відносин: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2020. 680 с.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>

2. Верховна рада України <https://www.rada.gov.ua/>

3. Президент України <https://www.president.gov.ua/>

4. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
<http://www.nssmc.gov.ua>
6. Національний банк України <http://www.bank.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України <https://mof.gov.ua/uk>
8. Державна казначейська служба України <https://www.treasury.gov.ua/>
9. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб <https://www.fg.gov.ua/>
10. Міністерство економіки України <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
11. Незалежна асоціація банків України <https://nabu.ua/>
12. Асоціація українських банків <https://aub.org.ua/index.php>

Адреси бібліотек:

13. Науково-технічна бібліотека ТНТУ:
Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська 56, корпус №2
<http://library.tntu.edu.ua/>
14. Обласна універсальна наукова бібліотека: 46020, Тернопіль, Шевченка,
- 15 <http://www.library.te.ua>

